

ЗАГРОЗИ ЕКОНОМІЧНІЙ ТА НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

В умовах прискореної глобалізації світового господарства, однією із важливіших проблем для економіки держави, є, саме, зростання загроз її економічній безпеці. Оптимальний розвиток зовнішньоекономічних зв'язків ґрунтується, передусім, на принципових змінах у структурі національної економіки України. Таму важливим стає питання реформування зовнішньоекономічного сектора України, інтеграції її господарської системи у міжнародну економіку, створення розгалуженої інфраструктури, яка б забезпечувала швидку реалізацію ринкових перетворень, перш за все у зовнішньому секторі економіки.

Ключові слова: економічна безпека, національна безпека, глобалізація, Україна

За визначенням Міністерства економіки України, термін «Загрози економічній безпеці України» трактується, як сукупність наявних та потенційно можливих явищ і чинників, що створюють небезпеку для реалізації національних інтересів у економічній сфері. [1]

В умовах прискореної глобалізації світового господарства, однією із важливіших проблем для економіки держави, є, саме, зростання загроз її економічній безпеці. Глобалізація світової економіки є складною, багатовимірною і неоднозначною проблемою, тому з приводу визначення її сутіснує багато розбіжностей. Учені сходяться на думці, що глобалізація означає не лише новий, кількісний вимір міри інтенсивності взаємозв'язків окремих країн та їх економік, а головним чином - нову якість таких зв'язків, коли формується фактично новий, глобальний рівень економічної глобалізації.

Поряд із виникненням і формуванням нових джерел та умов розвитку, глобалізація створює виклики економічній безпеці держави. Найбільш актуальними викликами глобалізації, які створюють численні загрози економічній безпеці держави, є такі:

1. Нестабільність світової фінансової системи, яка супроводжується незбалансованістю світової торгівлі та інвестиційних потоків між найбільшими економічними центрами світу.

2. Розширення світових ринків для певних видів продукції, товарів і послуг.

3. Поширення кризових явищ. Світова економіка була вражена трьома фінансовими кризами.

4. Експансія передових країн світу. Глобалізація посилює вплив зовнішніх факторів розвитку. Особливо відчувають зовнішній вплив викликів глобалізації країни з перехідною економікою. Часто це супроводжується тим, що високорозвинуті країни безперешкодно потрапляють на ринки найбільш слабких країн, руйнуючи місцеву промисловість і експортуючи чужі соціокультурні цінності. [7]

Існують як позитивні, так і негативні сторони. Позитивні сторони очевидні: по-перше, це можливість брати активну участь в обговоренні режимів регулювання міжнародних економічних відносин, а не бути осторонь, як це спостерігається тепер. По-друге, відбувається скорочення витрат на здійснення зовнішньоекономічних операцій, що є дуже важливо, оскільки загальне підвищення цінової конкурентоспроможності українських виробників найактуальніше питання сьогодення.

Забезпечення інвестиційної привабливості України для іноземних інвесторів за рахунок приєднання країни до загальноприйнятих у світі регулятивних норм також є однією із позитивних сторін, оскільки сучасному становищу держави не позаздриш. Іноземні інвестори не довіряють політичній та економічній нестабільності в країні і тому забирають свої капіталовкладення, а це негативно впливає на розвиток виробничої промисловості.

В умовах глобалізації спостерігається зниження ролі національної держави, втрата нею державної ідентичності, цілісності. Причому сили, які завуальовано руйнують державу, мають транснаціональну природу.

На даний час Україна не використовує всі свої конкурентні переваги (дешева робоча сила, достатня ресурсозабезпеченість деякими видами сировини, використання вигідного гео економічного розташування тощо), оскільки офіційний сектор економіки неефективний. Натомість конкуренти України широко застосовують високі й запатентовані технології, стимулюють виробництво унікальних товарів, всебічно залучають наукову еліту, кредитують інновації. Отримані результати дозволяють країнам-конкурентам знижувати собівартість виробництва й оволодівати новими ринками збуту [4].

Загрозами економічній безпеці України, які створюються в умовах глобалізації, слід вважати реальні або потенційні явища та події, що загрожують функціонуванню і розвитку економічної, соціальної та політичної системи, а також життєво необхідним потребам та інтересам людини, суспільства і держави [5].

На цей час економічне становище України неоднозначне. З одного боку, наша держава має великий промисловий, аграрний, ресурсний, інтелектуальний потенціали, сприятливі природнокліматичні умови, має вигідне географічне положення. Однак, прогресивнішою стає галузева структура світової промисловості, в якій перші місця посідають: інноваційні галузі, такі як машинобудування, хімічна, електронна й електротехнічна промисловість. Таким чином, сировинний напрямок розвитку сучасної української економіки не тільки є неперспективним, але і суперечить світовим економічним тенденціям та послаблює економічну безпеку країни. [3]

Розподіл світу на сфери впливу ставить Україну у ситуацію геополітичної невизначеності. Країна перетворюється на об'єкт протистояння великих держав і стає "розмінною монетою" у їх грі. Посилюється зовнішній тиск на проведення Українською Державою власної політики з метою її корегування на користь національних інтересів інших країн, що обумовлено передусім посиленою зацікавленістю великих потуг у транзитному потенціалі України.

Враховуючи складну політичну ситуацію в Україні, пов'язану із "справою Тимошенко" та реакцією міжнародної спільноти на події в Україні, які західні ЗМІ трактують як наслідок репресивних дій правлячого режиму по відношенню до опозиції, можна говорити про те, що надмірне втручання світових геополітичних гравців до процесу врегулювання внутрішньополітичних конфліктів в Україні стає приводом для реалізації їх власних інтересів, посилення впливів на ситуацію в державі, що у міжнародному праві трактується як втручання у внутрішні справи.

Недостатня ефективність інститутів забезпечення національної безпеки та зовнішньої політики робить Українську Державу та її громадян більш вразливими до асиметричних загроз.

Єдиним виходом із ситуації, що склалась, вбачається активізація участі України у багатосторонніх заходах з протидії асиметричним загрозам.

Система міжнародного права, більшою мірою відповідала біполярній системі міжнародних відносин, проте нині, в рамках процесу становлення нового світового порядку, потребує кардинальних змін; так, у міжнародному праві немає чіткого розмежування між правом народів на самовизначення та принципами територіальної цілісності держави і невтручання у її внутрішні справи з боку інших держав або угруповань держав, що породжує загострює етнополітичні конфлікти у різних регіонах світу, зокрема й на терені Європи. [9]

Висновок

На сьогоднішній день наша країна неповністю готова до глобальної інтеграції і міжнародної конкуренції. Але держава з таким потенціалом не може залишатися ізольованою. Тому її пріоритетним завданням має стати наближення вітчизняної економіки до рівня провідних країн світу шляхом активізації інноваційного процесу, підвищення стимулів до праці, покращення інвестиційного клімату, адаптації законодавства до сучасних умов господарювання, всебічну підтримку підприємництва.

Оптимальний розвиток зовнішньоекономічних зв'язків ґрунтується, передусім, на принципових змінах у структурі національної економіки України. Тому важливим стає питання реформування зовнішньоекономічного сектора України, інтеграції її господарської системи у міжнародну економіку, створення розгалуженої інфраструктури, яка б забезпечувала швидку реалізацію ринкових перетворень, перш за все у зовнішньому секторі економіки. Від трансформації зовнішнього сектора економіки України залежать подальший економічний розвиток країни, ефективність і результативність підприємницької діяльності, місце України в системі світового господарства. Якщо Україна хоче стати повноцінним суб'єктом глобальної економічної діяльності, брати участь не лише на ринках виробів чорної металургії або простих хімічних виробів, вона має створювати власні транснаціональні структури.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про основи національної безпеки України» від 19.06.2003 №964-IV// відомості Верховної Ради (ВВР).-2003.-№39.
2. Андрійчук В. Глобалізація, інтеграція, економічна безпека України // Політика і час. - 2003. -№9. -С.61- 71
3. Андресюк Б. Надежно ли международное положение Украины? // 'Зеркало недели. - 2000. - 17 июня. - С. 4.
4. Гірбулін В.П., Качинський А.Б. Засади національної безпеки України: Підручник.- К.: Інтертехнологія. 2009.
5. «Про Концепцію (основи державної політики) національної безпеки України» Постанова Верховної Ради України №532-95-п від 18.07.1995., Відомості ВР України. -М10.-1997.
6. Генхузен М., Нийкамп П. Формирование корпоративных трансграничных сетей в Восточной Европе: потенциальные возможные зоны развития Восток-Запад /Региональное развитие и сотрудничество. — /99?. - Вып. нулевой..
7. В. В Мартиненко - стаття «Загрози економічній безпеці України в контексті викликів глобалізації».- УДК 338.242.4(477)

8. Електронний ресурс: [Інтеграційна Одісея України: поміж Сцїллою та Харїбдою]. - <http://www.prayda.com.ua/columns/20J3/03/25/6986369>
9. Електронний ресурс: [мив глобалїзації на Україну швидше негативний].- <http://dialogs.org.ua/ru/dialogpage/10-265.html>

Under conditions of rapid globalization of the world economy, one of the most important problems for the state s economy is, namely, the growing threat of economic security. So important is the reform of Ukraine s external sector, its integration into the international economic system economy -developed infrastructure that would ensure the rapid implementation of market reforms, especially in the external sector.

Keywords: *economic security, national security, globalization, Ukraine*